

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Veiligheid en Gezond Water (V&GW)		Datum bespreking: Woensdag 13 februari 2019 12.40 – 14.20 uur Plaats: VV-zaal Opgesteld door: Mw. R.M. Lubbers (Vi.a.Vi)
<i>Aanwezig:</i> J.J. Bakker (voorzitter) Mw. S.U. Dewkalie (Water Natuurlijk) R.F. Schols (50PLUS) Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) Mw. E.P. Veenhoven (PvdA) J.B. van den Berg (AWP) A.J.J. Blijleven (A&B) J.M. Hermans (VVD) Mw. E.J. de Vries (CDA) N. van der Plas (Christen-Unie-SGP) W. von Faber (hoogheemraad) J.C.H. Haan (hoogheemraad) M. Kastelein (hoogheemraad, later aanwezig) Mw. C.M.H. van Hage (secretaris commissie Veilig en Gezond Water) <i>Afwezig:</i> P.A.M. van der Poel (A&B) De heer Van der Meer (A&B) <i>Tevens aanwezig:</i> M. Buzing N. Minnen J. Veer		
VERSLAG		ACTIE
1.	OPENING EN VASTSTELLEN AGENDA De <u>voorzitter</u> opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld, zij het dat de volgorde is aangepast aan de komst van de heer Kastelein.	
2.	SPREEKRECHT Er hebben zich geen sprekers aangemeld voor deze vergadering.	
3.	NOTULEN EN TOEZEGGINGENLIJST VAN DE COMMISSIEVERGADERING V&GW VAN 16 JANUARI 2019 <i>Redactioneel:</i> het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. <i>Toezeggingenlijst:</i> deze wordt conform vastgesteld.	
4.	MEDEDELINGEN Er zijn geen mededelingen.	
5.	VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a	Waterketenstrategie De heer <u>Van der Plas</u> is enthousiast over het stuk. De volgende passage op pagina 13: ' <i>We voeren energiebesparingsmaatregelen door als deze binnen vijf jaar worden terugverdiend. Dit is de wettelijke eis</i> ' is niet geheel correct: de terugverdientijd mag ook langer zijn dan vijf jaar. Voorts mist hij een verwijzing naar 'blue energy'. Pagina 19: ' <i>We zien enkele initiatieven voor decentrale kleinschalige zuiveringen</i> ': waarop wordt bedoeld en liggen deze initiatieven in het werkgebied van Rijnland? Mevrouw <u>Veenhoven</u> is eveneens positief: het is fijn dat alle punten genoemd worden waaraan ook in het	

VERSLAG	ACTIE
verleden al aandacht is besteed. De genoemde termijn van vijf jaar kan wat haar betreft een slot zetten op echte innovatie en zij is daarmee dan ook niet gelukkig. Pagina 11: <i>‘Medicijnresten: we gaan minimaal op twee zogeheten hotspot-locaties gefaseerd investeren in technologie om medicijnresten verdergaand te verwijderen’</i>. De PvdA hoopt dat er inderdaad op minimaal twee locaties medicijnresten zullen worden verwijderd. Eén locatie is al geaccordeerd en de fractie hoopt vurig op een tweede. Overigens is mevrouw Veenhoven positief over de bijeenkomst met Dunea. Er liggen nog twee opties voor samenwerking: Dunea met Vitens (de afstand tot de aanleg van leidingen is dan wel wat groot) of Dunea met Delfland. De PvdA vindt de samenwerking met Dunea uitermate veelbelovend dus complimenten voor deze insteek. Tot dusverre wordt de CO₂-neutraliteit nog steeds opgeteld bij de cijfers van HVC, maar de PvdA vindt dat Rijnland met name eigen ambities moet tonen/tellen. Mevrouw <u>Stoop</u> vraagt of een langere terugverdientijd dan vijf jaar is toegestaan (haar voorkeur). Men gaat proberen medicijnresten bij de bron te beperken, maar wat is de visie van Rijnland op eventuele afkoppeling van ziekenhuizen/hotspots? Mevrouw <u>De Vries</u> is eveneens content met de fraaie nota. In veel projecten in de waterketen gaat behoorlijk wat geld om maar het CDA vindt dat er al vanaf het begin, tien jaar geleden, onvoldoende grip is op de financiën. Mevrouw De Vries stelt dan ook een jaarlijkse rapportage voor zodat de begroting van de afvalwaterketen wat meer sluitend kan worden gemaakt en er meer zicht komt op ‘weglekkende middelen’. De VVD is, aldus de heer <u>Hermans</u>, blij met de efficiënte en bedrijfsmatige aanpak en dat er duurzaam wordt ondernomen en innovatief wordt gehandeld. Pagina 19: in de infographic staat <i>‘vacatures voor nieuwe functies’</i> maar in de tekst ontbreekt een dergelijke passage. Graag een reactie. Op pagina 16 wordt vermeld dat de kapitaallasten verder stijgen vanaf 2016: waarom zit er een soort dubbele laag in de kapitaallasten (oude en nieuwe?). Portefeuillehouder <u>Haan</u> dankt voor de brede waardering. De toegezegde update van het strategisch zuiveringsplan heeft geleid tot een waterketenstrategie. Vijf jaar: alles wat binnen vijf jaar wordt terugverdiend is ‘no regret’ en moet gewoon. Alles wat langer duurt of meer kost, wordt aan de VV voorgelegd (er is dan dus een duidelijke keuze tussen varianten). ‘Blue energy’ wordt als apart project verantwoord in het BOD-programma. Voorbeelden voor initiatieven voor decentrale zuivering zijn Schiphol Trade Park en de projectlocatie van het voormalige vliegveld Valkenburg. Er is afgesproken dat er een tweede hotspot komt voor de verwijdering van medicijnresten (Leiden Zuidwest) hoewel het nieuwe bestuur het uiteindelijke definitieve besluit moet nemen, waarin de portefeuillehouder alle vertrouwen heeft. Dunea is een prima waterketenpartner van Rijnland en samenwerking biedt nieuwe kansen. Rijnland onderzoekt samen met Dunea en Vitens op Harnaspolder de nieuwe bewezen techniek (NEREDA) en er wordt met Delfland en Dunea gekeken naar alternatieve bronnen voor drinkwater. De portefeuillehouder begrijpt dat de PvdA hoopt dat hij concrete projectvoorstellen indient om de samenwerking vorm te geven. CO₂ en energiebesparingsdoelen met HVC: de portefeuillehouder erkent dat men hier divers naar kan kijken. Hij is vastbesloten om na te blijven gaan wat Rijnland zelf in de waterketen kan bereiken met besparing, vergroening en duurzame opwekking om de energieneutraliteit te bereiken. Afkoppelen ziekenhuizen: binnenkort staat overleg met het LUMC op de rol (uitdelen plaszakken om medicijnresten op te vangen). Rijnland is dus goed bezig aan de voorkant. Financiën: de portefeuillehouder vindt dat deze met behulp van de langetermijn-assetplanning en deze waterketenstrategie aanzienlijk beter worden onderbouwd en systematischer met heldere risicoschattingen aan de voorkant worden bewaakt. De VV wordt dan ook aanzienlijk minder vaak geconfronteerd met niet-voorzienende aanvullende kredieten. Over vier jaar zal de zuiveringsheffing nog beter en strakker worden bestuurd. Infographics horen bij de tekst: Rijnland heeft slechts deels de kennis voor het verwijderen van de waterketen in huis. Het plaatje is geen verkapte aanwijzing dat er versluierd fte worden aangevraagd. In de bestuursvoorstellen zullen in voorkomende gevallen ook de eventuele personele consequenties worden vermeld. Stijging kapitaallasten: de tot dusverre gedane investeringen/leningen voor de projecten zijn ondergebracht in de rubriek ‘kapitaallasten verleden t/m nu’. Deze kapitaallasten lopen terug. Maar voor nieuwe investeringen moeten nieuwe leningen worden afgesloten door het nieuwe bestuur en die lasten zullen stijgen, maar deze nieuwe projecten passen in het afgesproken meerjarenprogramma. De heer <u>Hermans</u> wil weten aan welke bedragen gedacht moet worden als bedragen zijn opgeteld. Portefeuillehouder <u>Haan</u> zegt dat het zuiveringstarief momenteel 56 euro bedraagt. In 2020 mag dit niet hoger zijn dan 66 euro per V.E. Met de langetermijn-assetplanning wordt dit gegarandeerd.	

	VERSLAG	ACTIE
	De heer <u>Hermans</u> vraagt wat het betekent als de betalingen van de burgers gelijk blijven en de kapitaallasten oplopen. Daarmee zou de schuldenpositie kunnen stijgen. Klopt dat? Portefeuillehouder <u>Haan</u> zegt dat alle investeringen en exploitatie die zijn afgesproken in het MJP, in dit stuk zijn verwerkt. Daarmee blijft Rijnland binnen de ontwikkeling van de schulden en de belastingmarges. De extra kosten voor, bijvoorbeeld, nieuwe besluiten zoals het realiseren van een vierde trap op alle zuiveringen, zijn niet meegenomen. In dat geval zal het tarief van de zuiveringseenheden stijgen. De <u>voorzitter</u> rondt vervolgens de bespreking af met de conclusie dat de nota als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
5.b	Voorbereidingskrediet zuiveringskring Bodegraven De heer <u>Van den Berg</u> complimenteert de portefeuillehouder met de wijze waarop het voorbereidingskrediet meer dan voorheen in het totaal is ingekleed, waardoor het aan duidelijkheid heeft gewonnen. Hij mist evenwel een grove tijdlijn bij dit specifieke voorstel, temeer gezien het genoemde risico/aandachtspunt van resultaten uit de studie die al dan niet kunnen worden meegenomen. Pagina 3: <i>‘Indien tijdig uit de studie blijkt dat de awzi op relatief korte termijn gesloten zal worden zal nader worden beoordeeld in hoeverre de maatregelen worden uitgevoerd’</i>. De heer Van den Berg kan zich niet vinden in deze formulering aangezien een dergelijk besluit aan de VV is. De heer <u>Van der Plas</u> vindt het (wederom) ontoereikend dat er zonder nadere uitleg en specificatie een investeringskrediet van 1,7 miljoen euro wordt gevraagd. Hij vindt dat er ook bij een aanvraag van een investeringskrediet inzicht moet worden gegeven in datgene dat is voorspeld en het uiteindelijke verloop. Hoe zeker is het dat de regiostudie awzi Bodegraven al dan niet stopt? De heer <u>Blijleven</u> sluit zich aan bij de kanttekening van de heer Van den Berg. De fractie wil voorts weten wat de gevolgen op langere termijn zijn. Portefeuillehouder <u>Haan</u> vindt het plezierig dat de heer Van den Berg tevreden is nu de context beter is geschetst. Grove tijdlijn: de Groene Hart-studie is de grote mijlpaal om in kaart te brengen hoe er met de zuiveringen dient te worden omgegaan en of renovatie/nieuwbouw aan de orde is. Er zijn 12-18 maanden nodig voor de voorbereidingen van de meeste renovaties en het in uitvoering brengen van de projecten. De benodigde tijd kan verschillen, maar binnen vier jaar moet alles zijn afgerond. Over twaalf jaar zal op basis van de Groene Hart-analyse een vervolgstap worden gezet. Het voorbereidingskrediet is nodig om de zuivering tijdelijk goed draaiende te houden. Het is nu niet duidelijk wat er op lange termijn moet gebeuren. Het klopt dat sluiting uiteraard bestuurlijk moet worden besloten. Het meest waarschijnlijke scenario zal in het voorbereidingskrediet worden beschreven, evenals andere scenario's. Uitsplitsing: binnen de VV wil een deel van de commissieleden aanvragen op basis van zuiveringskringniveau terwijl de heer Van der Plas behoefte heeft aan een opsplitsing. In een voorbereidingskrediet zit veelal een deel eigen uren, maar het merendeel gaat op aan ingenieurskosten/advieskosten. Bij uitvoeringskredieten gaat het veelal om een beperkt aantal eigen uren. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Van den Berg</u> vraagt wanneer de studie start en op welk moment er een eerste concept valt te verwachten op basis waarvan een andere uitkomst inzichtelijk zou kunnen worden. Portefeuillehouder <u>Haan</u> antwoordt dat de studie op het punt van beginnen staat en dat alles gereed is voor de uitvoering. Er wordt evenwel pas gestart nadat het krediet is goedgekeurd door de VV. De staat van de assets en verrassingen op basis van inspecties worden in kaart gebracht en die worden uiteraard met de VV gedeeld. Daarbij zal de VV dan ook worden geïnformeerd over eventuele aanvullende maatregelen en andere scenario's, maar vooralsnog verwacht de portefeuillehouder dat de uitvoering conform het voorstel kan geschieden. De <u>voorzitter</u> rondt de behandeling af en concludeert dat het stuk als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de VV.	
5.c	Actualisatie legger primaire keringen Mevrouw <u>Dewkalie</u> wijst erop dat in de nota van beantwoording een zienswijze van de dorpsraad Spaarndam ontbreekt. De dorpsraad kreeg overigens wel antwoord van Rijnland. De raad is tevreden met de verlaging van het profiel van de dijk, maar er is nog kritiek op de lage sluisdeuren bij de grote sluis Spaarndam. Er wordt daarvoor een voorziening gevraagd voor het geval er een stormvloed ontstaat. Zij verzoekt de portefeuillehouder een en ander uit te zoeken voor de VV. Mevrouw <u>De Vries</u> viel op dat de primaire waterkeringen worden afgewaardeerd, maar een aparte status	

VERSLAG	ACTIE
daarvoor wordt niet in het stuk vermeld hetgeen zij wel belangrijk acht. Zienswijze en beantwoording: er wordt gesproken over schade aan de weg maar Rijnland gaat daar niet echt op in omdat het waterschap daar niet veel mee te maken heeft. Maar uit een rapport kan worden opgemaakt dat dit een wat eenzijdige interpretatie is. Bovendien zegt de provincie te willen interveniëren. Vreemd, nu Rijnland zelf stelt nergens schuld aan te hebben. De heer <u>Schols</u> vraagt uitleg bij het afwaarderen van een dijk. In de zienswijze inzake de Steinsedijk wordt Rijnland beschuldigd van achterstallig onderhoud: graag uitleg. 50PLUS oppert om een rapportage te laten opstellen en de rentmeester hieraan te koppelen. Mevrouw <u>Stoop</u> heeft de indruk dat er in de overgangsfase naar de andere status onduidelijkheden zijn ontstaan in de communicatie en beheer en onderhoud van de Steinsedijk. Is dat waar? Hoe liggen de verantwoordelijkheden? Portefeuillehouder <u>Kastelein</u> memoreert dat het idee dat door het versterken van de Lekdijk de nog bestaande primaire keringen kunnen worden afgewaardeerd, ook door de VV is overgenomen. Stichtse Rijnlanden is momenteel de Lekdijk aan het versterken. De wetgever heeft bepaald dat een aantal keringen binnen het werkgebied van Rijnland niet meer als primaire kering wordt gezien. Dit is per 1 januari 2019 ingegaan en Rijnland neemt de regelgeving nu dan dus ook over. Er loopt een discussie met de provincie over de status van de regionale keringen waarbij de dijk bij Spaarndam en die bij de Hollandse IJssel anders worden gewogen. De discussie met de gemeente Krimpenerwaard gaat over de Steinsedijk (eigendom van de gemeente en particulieren). Door het besluit van de minister is deze dijk geen kering meer en fungeert ook niet meer als zodanig. De gemeente vindt dat de wegfunctie moet worden versterkt en de discussie spitst zich toe op de vraag in hoeverre de versterking samenhangt met de mate van onderhoud door Rijnland van deze smalle weg. In een door Krimpenerwaard uitgebracht rapport wordt berekend wat de kosten bedragen om deze weg te verbeteren en men stelt tevens dat er ook een verantwoordelijkheid ligt bij Rijnland (verwijzend naar de periode waarin Rijnland deze weg in de tijd dat het een kering was, moest onderhouden). Over de vraag in hoeverre de kosten die benodigd zijn om de weg te verbeteren te wijten zijn aan achterstallig dijkonderhoud door Rijnland wordt nu overlegd. Bij zowel de eerste keuring en de tweede toetsing was er geen sprake van achterstallig onderhoud. Bij de derde werd de dijk afgekeurd maar vervolgens is de functie gewijzigd. Rijnland heeft ambtelijk gereageerd op het rapport van SWECO. Bestuurlijk overleg volgt. De juristen van Rijnland stellen dat het waterschap juridisch niet aansprakelijk, is maar dat er wel sprake is van morele verantwoordelijkheid gezien het onderhoud van de dijk. Mevrouw <u>De Vries</u> vraagt naar de rol van de provincie. De provincie erkent dat er een punt ligt en ziet toe op ordentelijk overleg tussen de gemeente en Rijnland, aldus de <u>portefeuillehouder</u>. De heer <u>Schols</u> vraagt zich af of het niet gepast zou zijn dat Rijnland een blijk van welwillendheid afgeeft richting gemeente. De <u>portefeuillehouder</u> vindt het onverstandig om nu te interveniëren in het lopende overleg. De heer <u>Schols</u> leest dat ook Rijnland mogelijk een rapport laat opstellen. Dat lijkt hem een goed idee. Portefeuillehouder <u>Kastelein</u> zegt dat dit kan worden opgepakt als het bureau de inbreng van Rijnland terzijde mocht schuiven. Als het bureau wel rekening houdt met de visie van Rijnland, dan zou er een rapport kunnen worden uitgebracht met een gemeenschappelijk draagvlak bij ambtenaren van de gemeente en het waterschap. Het overleg over de feiten loopt nog. De portefeuillehouder is niet bekend met een zienswijze van de dorpsraad van Spaarndam. De heer <u>Veer</u> vult aan: er is door deze dorpsraad een zienswijze ingediend in juli 2018 op de legger regionale keringen en dat traject is afgerond door D&H (valt onder mandateringsbesluit). Op de legger primaire keringen is geen zienswijze ontvangen. Mevrouw <u>De Vries</u> vindt dat het besluit over de regionale keringen ook via de VV had moeten lopen. De heer <u>Veer</u> wijst erop dat in het delegatiebesluit actualisaties van de leggers zijn overgegaan naar D&H voor zover het kleine wijzigingen betreft op basis van bestaande nota's van uitgangspunten, zoals het geval was. De VV wordt erbij betrokken in het geval er sprake is van uitzonderlijke wijzigingen, zoals in dit geval, dan wel als er een nieuwe nota van uitgangspunten ligt. Portefeuillehouder <u>Kastelein</u> bevestigt de lezing van de heer Veer. Mevrouw <u>De Vries</u> neemt aan dat de commissie wel nog een bijdrage kan leveren op het moment dat de regionale keringen aan de orde zijn.	

	VERSLAG	ACTIE
	Mevrouw <u>Dewkalie</u> zegt dat de VV kennelijk het college heeft gemandateerd. Zij zou dit besluit graag ontvangen. Portefeuillehouder <u>Kastelein</u> is bereid om het delegatiebesluit uit 2018 over regionale keringen toe te sturen, maar dat is hier niet aan de orde. In reactie op een vraag van het CDA (ook over de status van de Spaarndammerdijk) herhaalt de portefeuillehouder dat de Steinsedijk inmiddels geen regionale kering meer is en dus geen waterstaatkundige betekenis meer heeft. De heer Veer antwoordt dat de Spaarndammerdijk en de Slaperdijk bij Velsen wel een regionale kering zijn (besluit D&H d.d. november 2018 door D&H). De <u>voorzitter</u> rondt de behandeling af: het stuk kan als hamerstuk naar de VV. Mogelijk openstaande vragen van het CDA over de Spaardammerdijk kunnen op een ander moment aan de orde komen.	
5.d	DiRK III – Project regionale keringen Mevrouw <u>Stoop</u> is het eens met het besluit maar vraagt of de kades insectenvriendelijk worden ingezaaid en beheerd. Mevrouw <u>Veenhoven</u> verwijst naar de volgende passage: ‘Met de provincies hebben we de afspraak dat eind 2020 90% van de getoetste keringen voldoet aan de norm t.o.v. de toetsing uit 2012 en dus weer klimaatproef is. En dat de resterende 10% vanaf 2020 ter hand wordt genomen.’ Waarom wordt niet ingezet op 100%? Citaat: ‘Met dit project wordt 20-25 kilometer verbeterd, ofwel 2% van onze keringen’. Mevrouw Veenhoven vindt dat er veel wordt uitgegeven, maar dat de ambitie achterblijft. De heer <u>Blijleven</u> verwacht dat er is geleerd van I en II en dat met de kengetallen III goed gaat verlopen. Wordt er 20 kilometer lopende keringen opgeknapt of gaat Rijnland meer doen? Citaat: ‘Hierbij sluit de mediaan op de kredietaanvraag van € 18.500.000. Voor het vermarkten van elke kadeverbetering zal een raming worden opgesteld gebaseerd op een actuele SSK-raming’. Rijnland beschikt over kengetallen en weet hoe de markt opereert. Hoe matcht datgene dat Rijnland nu heeft met de op basis van de werkelijkheid nog te maken SSK-raming? Portefeuillehouder <u>Kastelein</u> heeft over de ambities met de provincie gesproken. In 2030 moeten alle keringen op 100% uitkomen. Het voorgestelde tijdspad ziet de coalitie als acceptabel voor de komende vier jaar. Met de provincie zijn afspraken gemaakt over 2021 en 2030. 90% lijkt zeer wel haalbaar en op basis van de capaciteit en middelen vindt Rijnland de afspraken voldoende ambitieus. Er is nadrukkelijk geleerd van DiRK I en II en die leermomenten worden meegenomen. Het is vanzelfsprekend dat het ene jaar iets meer dan 20 kilometer kan worden uitgevoerd en het andere jaar minder, maar gemiddeld wordt uitgegaan van 20 kilometer. De heer <u>Minnen</u> zegt dat waar mogelijk rekening wordt gehouden met insecten, maar de meeste keringen zijn niet in het bezit van Rijnland. Veel kades worden agrarisch gebruikt en dan is inzaaien niet aan de orde. Op een aantal locaties (eigendom gemeente) zijn de suggesties overgenomen en is er met een bijvriendelijk mengsel ingezaaid. Het verzoek wordt altijd standaard ingebracht. Mevrouw Stoop kan zich niet voorstellen dat agrariërs niet openstaan voor deze suggestie. De heer <u>Minnen</u> zegt dat men graag wil praten, maar dat het in de praktijk veelal niet gebeurt. De <u>voorzitter</u> concludeert hierop dat het stuk als besprekstuk zal worden geagendeerd voor de VV.	
5.e	Consultatie landelijke koers muskusrattenbeheer Mevrouw <u>De Vries</u> vraagt zich af waarom het stuk (dat zij overigens positief waardeert) alleen gaat over de muskus- en beverratten en niet over de rivierkreeften. De heer <u>Schols</u> kan zich geheel vinden in de notitie. Mevrouw <u>Stoop</u> dankt voor het volledige, genuanceerde en heldere rapport met een duidelijk voorkeursbeleid dat wordt ondersteund door de voorstellen. Zij is het er van harte mee eens. Portefeuillehouder <u>Kastelein</u> is blij met de complimenten. In het najaar staat het onderwerp weer op de agenda. De Unie gaat zich op een ander moment buigen over rivierkreeften. Portefeuillehouder <u>Von Faber</u> zegt dat deze nota puur over het eigen traject van de muskusratten gaat. De rivierkreeften liggen qua proces achter: er wordt via de STOWA een praktijkonderzoek uitgezet en afhankelijk van de uitkomsten kunnen specifieke adviezen worden geformuleerd. Het zijn dus twee verschillende trajecten en de fases verschillen ook nog eens. De heer <u>Schols</u> wijst erop dat in het buitenland (Engeland) al zeer veel onderzoek is gedaan naar rivierkreeften. Waarom moet er dan toch nog onderzoek worden opgestart? Portefeuillehouder <u>Von Faber</u> verwijst naar de met de VV gemaakte afspraken: op basis van het literatuuronderzoek is bepaald dat er samen met andere waterschappen gezamenlijk een praktijkonderzoek	

	VERSLAG	ACTIE
	zal worden opgezet via het STOWA dat enige jaren in beslag zal nemen. De portefeuillehouder wil zich hieraan houden. Als Britse kennis een rol kan spelen, is dat uiteraard prima. De heer <u>Blijleven</u> gaat ervan uit dat als dit een hamerstuk is, er tijdens de VV niet weer een discussie opstaat. De heer <u>Hermans</u> sluit daarbij aan: het zou zonde zijn dat de afwezige commissieleden de discussie gaan overdoen in de VV. Mevrouw <u>De Vries</u> vindt de discussie evenwel toch wel degelijk zinvol. De <u>voorzitter</u> concludeert dat het stuk inderdaad als hamerstuk naar de VV kan worden geleid.	
6.	VV-OPINIEVORMINGSNOTA'S	
6.	Afvalwatersysteem Zwanenburg Portefeuillehouder <u>Haan</u> zegt dat de commissieleden optimaal zijn geïnformeerd via de toegestuurde notitie maar dat de integrale projectmanager van het IPM-team, de heer Buzing, een korte presentatie zal verzorgen ter inleiding. De belangrijkste parameters voor de afweging of zuiveringen moeten worden uitgebreid/gerenoveerd zijn hoeveel vuilvracht het betreft (hoeveel bedrijven en huishoudens zijn aangesloten en hoeveel stikstof en fosfaat wordt naar de zuiveringen geloosd) en de hoeveelheid water (toiletwater met vuilvracht en regenwater van daken en straten). Ook spelen factoren als energieverbruik, grondstoffenverbruik, duurzaamheid e.d. een rol. In Zwanenburg is ruimte gereserveerd voor de uitbreiding. De informatie dient als input voor de voorbereiding van het uitvoeringskrediet. Met de gemeenten wordt overlegd over de maximale hydraulische capaciteit van Rijnland: bij de uitbreiding van het aantal woningen en rioleringen dienen de gemeenten daar dus rekening mee te houden om problemen te voorkomen. De heer <u>Van den Berg</u> heeft een vraag over pagina 2: hij wil graag wat meer uitleg over de maximale capaciteit in relatie tot nieuwbouw, waterafkoppeling e.d. en het te verwachten additionele debiet en hoe daarmee wordt omgegaan in relatie tot het inwonerequivalent. De fractie is zeer content met het onderliggende technisch ingestoken stuk dat zeer ondersteunend werkt. Citaat: '+ € 0,6 mln.: Doorvoeren van enkele duurzaamheidskansen': de heer Van den Berg vindt dit een zeer vage passage, terwijl in het onderliggende stuk een extensieve opsomming van de mogelijkheden staat. Graag een toelichting op welke keuzes zijn gemaakt. Generiek heeft hij bovendien moeite met het begrip 'duurzaamheidskansen'. De laatste tijd wordt veelal in de VV gedoeld op energiebesparing en medicijnresten e.d. In het onderliggende stuk wordt ook verwezen naar capaciteit. Maar omdat het werk van het waterschap per definitie duurzaam is, vindt hij het niet correct als in het stuk bepaalde thema's onder duurzaamheidskansen worden opgevoerd. Hij wil duurzaamheid definiëren als energiebesparing, additionele opgaven zoals medicijnresten e.d. De fractie stemt in met het voorstel en het is zeer positief dat heel duidelijk de besparingen in megawatt uren zijn aangegeven, alsmede de terugverdientijden. De heer <u>Schols</u> verwijst naar de passage over hydraulische werking en capaciteit in de beeldnota. Inderdaad gaven deskundigen aan dat de hydraulische capaciteit zou afnemen maar uit de stukken blijkt een kostenstijging van 75,2 miljoen euro naar 101,8 miljoen (35,4%). Die toename is terug te voeren op een nieuwe woonwijk in Haarlem. Citaat pagina 2: '<i>De onlangs opgetreden calamiteit op Zwaanshoek leert dat het afvalwatersysteem kwetsbaar kan zijn. Door robuustere afvalwatersystemen met elkaar te verbinden, kunnen calamiteiten sneller en beter worden beheerst.</i>' De heer Schols meent dat als na een calamiteit twee watersystemen aan elkaar worden gekoppeld, daarmee de kans op calamiteiten reduceert. De heer <u>Hermans</u> wil portefeuillehouder Haan complimenteren. De indertijd gekozen koers voor de zuiveringen is fraai beschreven in de strategische visie. Ook het voorliggende heldere stuk, waarin het beleid wordt geconcretiseerd, is een goede stap. Er was een lager bedrag geraamd maar inmiddels heeft een scopewijziging plaatsgevonden. Maar werkt de SSK-raming, de methode of is de stijging toch grotendeels te wijten aan de scopeverbreiding? De VVD is blij met de concrete stappen. Mevrouw <u>Dewkalie</u> dankt voor het goed leesbare stuk. Ambitie duurzaamheid: wat is er op termijn nodig om ambitieniveau 3 te behalen? Geld, betere technieken? Nieuwbouw: hoe verhouden voorziene verstedelijkingsopgaven tot deze investering, terwijl duidelijk is dat er in het hele werkgebied van Rijnland bouwopgaven liggen? En hoe speelt Rijnland daarop in? De heer <u>Blijleven</u> schrok in eerste instantie van de forse kostenstijging, maar bij nader inzien is er sprake van een overschrijding van 6% ten opzichte van de raming. De 10,9 is ook verklaarbaar, over de 10,5 moet nog een beslissing worden genomen. Al met al vindt de fractie het een goed stuk. De heer Van de Plas is eveneens tevreden met het mooie stuk. Hij vindt het jammer dat het vierde spoor niet wordt	

VERSLAG	ACTIE
gereinigd en dat een paar kassen afvallen. Nu er energie ‘over is’ is de vraag: zou dit met UV kunnen worden gedaan? In de studie staat dat Rijnland jaarlijks toch nog 450.000 euro aan energie moet uitgeven. Hij dacht dat Rijnland al energieneutraal was. Voorts dankt de heer Van der Plas de heer Buzing voor de presentatie. Het werk wordt naar zijn inschatting in BIM gemaakt en de heer Van der Plas adviseert om aansluitend over te stappen op ‘BIM to maintain’. Mevrouw <u>Dewkatie</u> vraagt of Rijnland niet een duurzamere variant kan kiezen van poederkool. Portefeuillehouder <u>Haan</u> bevestigt dat er de afgelopen vier jaar een omslag is gemaakt in de waterketen van verrast worden naar het gezamenlijk bepalen van en uitvoering geven aan een koers. Hij zegt dat de complimenten toekomen aan de medewerkers van Rijnland die dit allemaal mogelijk maken. Hydraulische capaciteit/debiet en de grotere vuilvracht: doordat de verstedelijking toeneemt (overigens klopt het inderdaad dat Haarlem vergeten was een woonwijk aan te melden) is de hydraulische capaciteit groter geworden dan in de eerdere versie aangenomen. Duurzaamheidskansen/bedragen: de heer Van den Berg raakte de essentie: gaat Rijnland besparen, vergroenen of opwekken? Dat is duurzaamheid I. Het gebruik, eventueel hergebruik van grondstoffen is II. Het overige valt onder het reguliere werk van de waterketen. De heer <u>Schols</u> zegt dat ook Zwanenburg grootschalig uitbreidt en dat deze toename van de hydraulische capaciteit uitwerkt op de financiën. Portefeuillehouder <u>Haan</u> zegt dat calamiteiten niet voorkomen kunnen worden. Toch wil men het afvalwater blijven verwerken. Zie de calamiteit in Zwaanshoek zomer 2018. De bouw van robuustere eenheden maakt een calamiteit beter beheersbaar. De heer <u>Schols</u> memoreert dat in de tekst staat dat twee afvalwatersystemen worden verbonden. Betekent dit dat er een bypass wordt gemaakt? Portefeuillehouder <u>Haan</u> bevestigt dit. De mogelijkheden om Zwanenburg en Waarderpolder elkaar te laten vervangen bij uitval zodat geen overstort noodzakelijk is, worden onderzocht. Het project is een voorbeeld van het werken met SSK-ramingen. De verschillen ten opzichte van de vorige raming zijn dus geen ‘uitbijter’, maar hangen samen met de onderliggende kengetallen waarmee de SSK-raming is gevoed (debieten en vuilvracht en voorstellen voor zonneweiden). Hierdoor is het bedrag gewijzigd. Er is dus geen sprake van een uitschieter in de systematiek, maar een scope-uitbreiding. De duurzaamheidsambitie is gesteld op basis van het vastgesteld beleid. Het is aan de VV om dit desgewenst te wijzigen. Verstedelijking: Rijnland rekent met de meest actuele cijfers maar wijst de gemeenten en ontwikkelaars ook steeds op consequenties van andere ontwikkelingen (de beperkingen). Poederkool/vierde trap zuivering: Rijnland gaat twee pilots doen. Zwanenburg past daar niet in, is besloten. De heer <u>Buzing</u> zegt dat er 170 maatregelen zijn bedacht met betrekking tot de duurzaamheidsstudie. Een aantal is kansrijk, een aantal wat idyllisch. 30 zijn aansluitend getoetst op haalbaarheid. In de 600.000 euro zitten met name de eenvoudigste kleine mogelijkheden, zoals het aardgasvrij maken van dienstgebouwen. Deze zijn niet apart benoemd. De majeure mogelijkheden vergen investeringen en zijn ook apart vermeld. BIM en onderhoud: in 2018 is een marktverkenning gedaan met vier waterschappen en vier aannemers. Daarbij werd ook de vraag gesteld of men belangstelling had om onderhoud te verrichten, maar alle aannemers vonden dit niet interessant voor één zuivering. Men heeft wel interesse als Rijnland alle zuiveringen in onderhoud zou geven. De heer <u>Van der Plas</u> vindt het jammer dat er geen vierde trap in de zuivering wordt gerealiseerd al is beloofd dit toe te passen bij twee hotspots, maar er is niet gezegd dat hierover niet zou worden nagedacht bij enorme renovaties. Hij ziet dit als een gemiste kans. Ook vindt hij het jammer dat er ter plekke geen fosfaat wordt verwijderd op de zuivering zelf maar dat dit wordt verbrand bij HVC. UV zou ook een oplossing kunnen zijn. De vraag over de kosten voor energie is nog niet beantwoord. Overigens vindt de heer Van der Plas dat ook Rijnland zelf ‘BIM to maintain’ zou kunnen oppakken. Hij is van harte bereid om zijn kennis te delen. Portefeuillehouder <u>Haan</u> benadrukt dat er wat betreft de vierde trap wordt vastgehouden aan de afspraken. Maar mocht het bestuur meer vaart willen maken, dan kan een vierde trap alsnog worden toegevoegd (zeker de UV-techniek). Fosfaatwinning: fosfaat zou uit het water kunnen worden gehaald, maar Rijnland wil de fosfaatterugwinning aan het einde laten plaatsvinden gezien de goede resultaten. 450.000 euro voor energie: Rijnland heeft de meeste energie nodig om het water door de installaties heen te pompen, met name ten behoeve van de luchttoevoer. Met een zonneweide kan veel energie worden opgewekt, maar niet alles.	

VERSLAG		ACTIE
7.	RONDVRAAG De heer <u>Van der Plas</u> dankt de heer Bakker voor de aangename manier waarop hij het voorzitterschap kundig heeft bekleed: namens de commissie geeft hij aan hem te zullen gaan missen. De voorzitter dankt de aanwezigen voor ‘het plezier dat u mij bood: u bent en was een voorbeeldige commissie. Ik heb maar zelden iemand tot de orde hoeven te roepen en verder liep altijd alles heel goed omdat u ‘to the point’ bent en zakelijk bleef en dat is, denk ik, heel belangrijk. Ik denk ook dat D&H er wat aan gehad heeft en verder wil ik mevrouw Van Hagen graag bedanken voor de uitstekende voorbereiding van deze vergaderingen, want zonder dat kunnen wij niet werken en ik denk dat ik D&H daar ook bij moet betrekken want natuurlijk is een groot deel van de voorbereiding ook van hem afkomstig. Dus hartelijk bedankt; ik heb het heel leuk gevonden’.	
8.	SLUITING De <u>voorzitter</u> dankt de commissieleden voor de laatste keer in zijn rol als voorzitter voor hun inbreng en sluit de vergadering.	